

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/199791,TEKST-AUDIO-Zastrzelona-matka-osmiorga-dzieci-11-odc-filmowego-cyklu-IPN-Nie-tyl.html>
03.05.2024, 08:51

[TEKST + AUDIO] „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci” - 11. odc. filmowego cyklu IPN „Nie tylko Ulmowie” dostępny na kanale IPNtv

Data publikacji 05.04.2024

Prezentujemy kolejny odcinek cyklu „Nie tylko Ulmowie”. Film „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci” przedstawia historię bohaterskiego małżeństwa Anny i Jana Niepsuj z Klikowej - ówczasie wieś pod Tarnowem - którzy mając ósemkę własnych dzieci, dali schronienie żydowskiemu małżeństwu Kurzów, ściganym przez niemieckich okupantów. Anna została za to zamordowana wraz ukrywanym małżeństwem.

Zastrzelona matka ośmiorga dzieci

Mother of Eight Shot Dead

Źródła do narracji dotyczącej rodziny Niepsuj znajdują Państwo w publikacji IPN: *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945, t. 2: Dystrykt krakowski Generalnego Gubernatorstwa, wyb. i oprac. Sebastian Piątkowski, Lublin-Warszawa 2020, s. 167.*

„Zastrzelona matka ośmiorga dzieci” to tytuł kolejnego odcinka miniatury filmowej IPN z cyklu „Nie tylko Ulmowie”. Film opowiada o wielodzietnej rodzinie Anny i Jana Niepsujów z Klikowej koło Tarnowa, którzy dali schronienie żydowskiemu małżeństwu Kurzów z Tarnowa ściganemu przez niemieckich okupantów.

W 1942 r. największym skupiskiem ludności żydowskiej w dystrykcie krakowskim był Tarnów. Żyło tam około 40 tys. Żydów. W czerwcu tego roku przeprowadzono w tym mieście pierwsze akcje deportacyjne do obozu zagłady w Bełżcu. W sumie do obozu wywieziono w czerwcu 1942 r. z Tarnowa około 8000 Żydów. Wszystkich uznanych za niezdolnych do podróży, czyli starców, chorych, kalekich i matki z małymi dziećmi, około 8000 ludzi wymordowano na żydowskim cmentarzu i w pobliskich lasach.

Najprawdopodobniej w październiku 1942 r. żydowskie małżeństwo Kurzów, mieszkające w Tarnowie na ul. Asnyka, znalazło schronienie w drewnianym domu Anny i Jana Niepsujów, którzy w Klikowej pod Tarnowem posiadali małe gospodarstwo rolne. Anna pracowała na

roli i wraz z Janem, pracownikiem kolei, zajmowała się wychowaniem ośmiorga dzieci.

9 kwietnia 1943 r. Anna Niepsuj została zastrzelona na terenie swojego gospodarstwa za ukrywanie małżeństwa Kurzów. Świadkiem tej tragedii była jej sześćioletnia córka, Maria, która uniknęła śmierci, jako jedyna z przebywających wówczas w gospodarstwie osób.

„[...] Pamiętam, że mama wyszła do pokoju. Widziałam, że klęczała i modliła się. Nic do mnie nie mówiła. Słyszałam, że Niemcy sprowadzają kogoś ze strychu. Gdy zeszli do sieni, ja usłyszałam strzały. Ja się wystraszyłam i weszłam pod łóżko. Niemcy po tych strzałach weszli po mamę. [...]” – tak w 1992 r. wspominała dzień tragedii Maria.

Większość z tysięcy osób, które udzieliły pomocy Żydom w czasie okupacji niemieckiej nigdy nie została uhonorowana, a najprawdopodobniej nigdy nie będzie publicznie znana. Chcemy ich wszystkich uczcić cyklem filmów „Nie tylko Ulmowie”. Zapraszamy do obejrzenia kolejnej miniatury filmowej – „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci”.

Kolejne odcinki prezentowane będą do końca maja w każdy piątek o godzinie 10.00.

***

Instytut Pamięci Narodowej cyklem filmowym „Nie tylko Ulmowie” oddaje hołd ofiarom Zagłady i Polakom, którzy stracili życie, by chronić swoich żydowskich współobywateli w okresie zbrodniczej okupacji niemieckiej na ziemiach polskich. Dobitnym przykładem tego okrucieństwa była zbrodnia dokonana przez Niemców na dziewięcioosobowej Rodzinie Ulmów oraz na ośmiu członkach rodzin Goldmanów, Grünfeldów i Didnerów. 24 marca br. przypada 80 rocznica tej niemieckiej zbrodni.

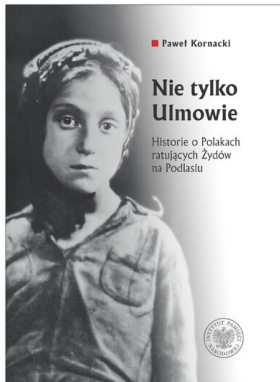
Naukowcy oceniają, że Niemcy w czasie II wojnie światowej zamordowali za pomoc Żydom około tysiąca Polaków. Dzięki heroicznej działalności wielu mieszkańców okupowanych ziem polskich udało się uratować kilkadziesiąt tysięcy polskich obywateli pochodzenia żydowskiego.

***

Zachęcamy także do zapoznania się z najnowszą pozycją książkową poruszającą zagadnienie pomocy Żydom na ziemiach polskich.

Pomoc okazywana Żydom na ziemiach polskich opisana została w wielu publikacjach, choć Podlasie pozostaje poza głównym nurtem badań. Lukę tę stara się częściowo wypełnić książka „[Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu](#)”. Czytelnik odnajdzie tu kilkanaście ciekawych opowieści o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu. Są to jednocześnie historie tych, którzy desperacko chcieli przetrwać koszmar wojny. Niektóre

z nich funkcjonują w obiegu naukowym, jednak większość jest zupełnie nieznana. Szczególną uwagę Czytelnika autor zwraca na losy żydowskich dzieci.

Co widziały drzewa - Film animowany o błogostawionej rodzinie Ulmów

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy – Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

AUDIO:

Aby zobaczyć odtwrzać włącz JavaScript

PLIKI DO POBRANIA

[Jedenasty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci”. \(ENG\) \(mp3, 13.53 MB\) 05.04.2024 09:10](#)

[Jedenasty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci”. \(ENG\) \(wav, 64.92 MB\) 05.04.2024 09:10](#)

[dr Roman Gieroń - jedenasty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci”. \(PL\) \(mp3, 11.96 MB\) 05.04.2024 09:10](#)

[dr Roman Gieroń - jedenasty odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Zastrzelona matka ośmiorga dzieci”. \(PL\) \(wav, 106.77 MB\) 05.04.2024 09:10](#)